

בבית המשפט העליון

בש"פ 9035/22

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
בתיק מ"ת 65678-06-22 מיום 26.12.2022 שניתנה על ידי
כב' השופט שמואל מלמד

תאריך הישיבה: י' בטבת התשפ"ג (3.1.2023)

בשם העורר: עו"ד שושנה חיון; עו"ד איזבל פוקס; עו"ד שי ברק

בשם המשיבה: עו"ד תום קובצי

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט ש' מלמד) במ"ת
65678-06-22 מיום 26.12.2022, ולפיה הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים
נגדו.

1. ביום 30.6.2022 הוגש כתב אישום כנגד העורר וכנגד אחרים, אשר ייחס לעורר
עבירות של ייצור, וסחר בנשק לפי סעיף 144(ב) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין
התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); והובלת נשק לפי סעיף 144(ב) יחד עם סעיף 29
לחוק העונשין.

לפי המתואר בעובדות האישום הראשון, סוכן של משטרת ישראל יצר קשר עם
נאשם 1, שהציע לסוכן לרכוש ממנו מטען חבלה מאולתר תמורת 5,000 ₪. ביום
30.9.2021 בשעות הלילה, נפגשו העורר והנאשם 1 בביתו של העורר שם ייצרו בצוותא
חדא את מטען החבלה, ולאחר מכן הנאשם 1 עדכן את העורר שהנאשם 3 בדרכו למסור

את המטען. נאשם 3 הגיע למקום המפגש מול הסוכן, כשבכל אותה העת הנאשם 1 והעורר מעודכנים במצב, והעסקה בוצעה.

על פי עובדות האישום השלישי, בהמשך למתואר לעיל, הנאשם 1 הציע לסוכן לרכוש עשרה מטעני חבלה במחיר של 3,000 ₪ לאחד. במספר הזדמנויות, שוחחו השניים על העסקה ותנאיה, והנאשם 1 עדכן את העורר בהתקדמותה. בחודש אפריל 2022 ייצר הנאשם 1 מספר מטעני חבלה, וביום 28.4.2022 הגיע יחד עם העורר למקום המפגש לביצוע העסקה כשהם נושאים עמם את מטעני החבלה. הנאשם 1 והעורר הוציאו את מטעני החבלה, והסוכן העביר לנאשם 1, בנוכחות העורר, את תמורת העסקה בסך של 15,000 ₪.

על פי עובדות האישום הרביעי, הנאשם 1 הציע לסוכן לרכוש ממנו מטעני חבלה נוספים, וסיכמו ביניהם כי המחיר יהא 22,000 ₪ תמורת שלוש לבנות של חומר נפץ ושלושה נפצים. העורר עודכן בכל פרטי העסקה על ידי הנאשם 1 והעסקה התבצעה בהסכמתו. לאחר ביצוע העסקה ביום 8.5.2022, הנאשם 1 והעורר שוחחו ביניהם לגבי אופן חלוקת התמורה.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים נגדו. נטען, כי נגד העורר ישנן ראיות לכאורה, ובין היתר, עדויות הסוכן; תיעוד התכתובות שהוחלפו בין הסוכן לנאשם 1; הקלטות אודיו של מפגשי העסקאות; דוחות פעולה ומזכרים של מפעיל הסוכנים; דוחות עוקבים שבהם רואים את העורר ונאשם 1 יושבים ברכב במקום המפגש; חוות דעת של מעבדת חבלה; שיחות והאזנות סתר המלמדים על הקשר שבין העורר לנאשם 1; גרסת העורר ולפיה הכחיש את המיוחס לו, אולם בתשאול אחר אמר כי "אני את שלי אשלם" ואת הערכתו כי הוא צפוי לעונש של שנתיים. עוד נטען כי כנגד העורר קמה עילת מעצר סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

3. בדיון שהתקיים ביום 30.6.2022, הסכימה ההגנה לקיומו של ניצוץ ראיתי. לאחר מספר דחיות בשל השלמת הליכי איסוף חומרי ראיות וכן לנוכח הפניית העורר לחוות דעת פסיכיאטרית, ביום 13.9.2022 התקיים דיון נוסף שבמסגרתו שב"ס נתבקש ליישם את המלצות חוות הדעת הפסיכיאטרית. לאחר דחייה נוספת, ביום 15.11.2022 ייצוגו של העורר הוחלף, וכן התקיים דיון שבמסגרתו בית המשפט הורה על קבלת חוות דעת היתכנות לאיזוק אלקטרוני, לנוכח נתוניו האישיים ונסיבות חייו של העורר. עוד

באותו הדיון, בית המשפט הבהיר כי בחינת חלופה זו תיעשה רק לאחר שתהא הסכמה לראיות לכאורה, וכן הורה לעו"ס נוער לערוך חוות דעת לעניין מצבם של ילדיו הקטינים של העורר.

בדיון מיום 22.11.2022, הסכימה ההגנה לקיומן של ראיות לכאורה ולקיומה של עילת מעצר בעניינו של העורר, וביקשה לשחררו עוד לפני קבלת תסקיר מעצר לנוכח מצבם של ילדיו הקטינים. בית המשפט הורה על קבלת תסקיר מעצר ומהתסקיר שהתקבל עולה, בין היתר, כי לעורר שלושה ילדים, שניים מהם קטינים בעלי צרכים מיוחדים המצויים במעון לילדים עם צרכים מיוחדים בצו של בית המשפט לנוער; וכי לעורר ילדה קטינה נוספת (בת 6) המצויה מכוח צו של בית המשפט לנוער במסגרת חירום. עוד צוין כי העורר סובל מקשיים בתחום בריאות הנפש ועשה שימוש בעברו בסמים ואלכוהול. שירות המבחן בחן את המפקחים המוצעים וסבר כי על אף שהינם אנשים נורמטיביים, המפקחת הראשית אינה סמכותית דיה ועל כן לא בא בהמלצה לשחררו.

בדיון מיום 15.12.2022, ביקשה ההגנה לערוך תסקיר משלים לצורך בחינה מעמיקה יותר של חלופת מעצר ובית המשפט נעתר לבקשה. ביום 25.12.2022 התקבל תסקיר משלים ובמסגרתו נבחנו שוב המפקחים המוצעים. שירות המבחן לא בא בהמלצה על שחרורו של העורר, לנוכח דפוסי ההתנהגות שלו-עצמו והמסוכנות הנשקפת ממנה. זאת, חרף העובדה כי התרשם לחיוב מהמפקחים המוצעים ומיכולתם להציב גבולות לעורר. ביום 26.12.2022, הורה בית המשפט על מעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו, תוך שקבע, כי אכן מדובר במקרה קשה שבו העורר מטפל בילדיו לבד, וכי בת זוגו שאליה הועברו הילדים בתחילת מעצרו אינה יכולה לטפל בהם בשל מצבה, וכעת הקטינים מצויים במעונות חירום. חרף האמור, נקבע כי אף אם ישוחרר, בשלב זה אין צפי להחזרת ילדיו הקטינים של העורר למשמורתו; וכי על אף שהמפקחים המוצעים מתאימים, שירות המבחן "לא הצליח לעמוד על קנקנו" של העורר כנדרש, ועדיין סבור כי קיים סיכון בהתנהלותו. משכך, ולנוכח חומרת העבירה שביצע העורר, והעובדה שמדובר בריבוי עבירות, בית המשפט הורה על מעצרו עד לתום ההליכים.

מכאן הערר שלפניי.

4. במסגרת הערר נטען כי בית המשפט הפנה את העורר לשני תסקירים, שבמסגרתם נמצאו מפקחים מתאימים, ואולם רק בגלל ששירות המבחן התקשה לרדת לעומקו של העורר, לא בא בהמלצה לשחררו. נטען כי הקשר של העורר עם ילדיו, היעדר עברו הפלילי, גילו המתקדם, שיתוף הפעולה עם גורמי הרווחה, ואיכות חלופת המעצר

שהוצעה, מאיינים באופן ניכר את מסוכנותו. באשר לנסיבותיו המשפחתיות נטען כי לעורר ארבעה ילדים קטינים בגילאי 6, 7 ו-16, שניים מהם מאובחנים באוטיזם עם תפקוד נמוך (תאומים בני 7), והיו במשמורתו המלאה טרם מעצרו (אמם נפגשה איתם במסגרת הסדרי ראייה). לאחר מעצרו, הקטינים הועברו למשמורת אצל האם, וביום 2.11.2022 הילדים יצאו מחזקתה מכוח צו חירום לפי חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960 (להלן: חוק הנוער), וכעת הם שוהים במעונות חירום. נטען כי עצם שחרורו של העורר לחלופת מעצר יאפשר החזרת הקטינים לעורר; וכי לכל הפחות העורר יוכל ליצור קשר עם ילדיו הזקוקים לטיפולו. לבסוף, נתבקש להורות על שחרור העורר ממעצרו לחלופת מעצר שנמצאה כטובה על ידי שירות המבחן.

5. אין חולק כי במקרה דנן מתקיימת עילת מעצר "עוצמתית" של מסוכנות. רב הנסתר על הגלוי לגבי העורר, שאמנם אין לו עבר פלילי, אך המעשים המיוחסים לו מעידים על קשרים עם חברה שולית. מי שמייצר ומוכר מטעני חבלה, מבין מן הסתם כי אלה לא נועדו לשמש כחפצי נוי ואין צורך בדמיון מפותח כדי להעריך ולהבין מה השימוש שייעשה במטענים אלה. במצב הדברים הרגיל, אף ספק אם היה מקום להפנות את העורר לקבלת תסקיר שירות מבחן, על אחת כמה וכמה, תסקיר משלים (השוו להחלטתו של כב' השופט נ' הנדל בבש"פ 10062/09 בשרן נ' מדינת ישראל (22.12.2009)).

6. לא אכחד כי השיקול ההומניטרי עליו הצביע העורר הוא שיקול כבד משקל, המחייב בחינה מעמיקה יותר של האפשרות לחלופת מעצר. לעורר בת בגיל שש ומספר חודשים, ותאומים בני שבע וחצי על הרצף האוטיסטי, לא גמולים, מאובחנים בתפקוד נמוך, ומשולבים במסגרות חינוך מיוחד. ביום 2.11.2022, הילדים הוצאו מביתם על ידי עו"ס לחוק הנוער שנקטה באמצעי חירום והעבירה אותם לאחותה של האם. בית המשפט לנוער אישר את אמצעי החירום, הורה על העברת הקטינים למשפחת אומנה אצל אחותה של האם מכוח סמכותו לפי סעיף 12 לחוק הנוער, ומינה אפוטרופוס לדין לקטינים. מעיון בתיק בית המשפט לנוער, נוכחתי לדעת כי העדכון האחרון בתיק הוא מיום 10.11.2022.

טוב עשה בית משפט קמא, שביקש עדכון מעו"ס לחוק הנוער בדבר מצבם של הקטינים. בדו"ח העו"ס מיום 21.11.2022 נאמר כי "הקטינים נמצאים כרגע במסגרות שמיטיות להם. הם במהלך תהליך ההסתגלות למסגרת החדשה אך כבר יש התקדמות במספר מישורים".

7. טרם אכריע סופית בערר שלפני, אודה לעו"ס לחוק הנוער ולאפוטרופוס לדין, עו"ד דלית דרורי, אם יגישו תוך 7 ימים עדכון לתיק בית המשפט בדבר מצבם של הקטינים.

העתק החלטה זו יועבר לתיק בית המשפט לנוער בחדרה (8227-11-22), שידאג להמציא העתק החלטה זו לאפוטרופוס לדין.

ניתנה היום, י"א בטבת התשפ"ג (4.1.2023).

ש ו פ ט